

2022 Yılı Adli Yargı Bülteni

Av. Arb. Alper Uzun
Av. Tilbe Birengel
Av. Mehveş Erdem Kamiloğlu
Av. Duygu Öner Ayçiçek
Av. Ece Özsü
Av. Tolga Sevinir
Av. Abdullah Bozdař
Av. Ceren Eke
Stj. Av. Senem İmamođlu

Giriş

Bu bültende 2022 yılında yapılan önemli mevzuat değişiklikleri ile **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu** ve **Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu** tarafından verilen önemli nitelikteki kararlar derlenmiştir. Bültende 2022 yılında yapılan mevzuat değişikliklerinin ve ilgili kurullar tarafından yıl içinde verilen kararların tamamı yer almamakta olup, ilgili kararlara açık kaynaklar üzerinden ulaşılabilir.

Öne Çıkan Mevzuat Değişiklikleri

1. İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik Yürürlüğe Girdi

Yönetmelik^[1] ile 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ("İİK") kapsamında yapılacak açık artırma suretiyle satış işlemlerinin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine ("UYAP") entegre Elektronik Satış Portalı üzerinden yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlendi. Yönetmelik uyarınca; Adalet Bakanlığı'nca resmî internet sitesinden elektronik satış uygulamasına geçileceği duyurulan il veya ilçelerde belirlenen tarih itibariyle, ülke genelinde ise Yönetmelik'in yürürlük tarihinden itibaren en geç bir yılın sonunda ilanı yapılacak artırmalar hakkında işbu Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alındı.

2. İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik Yürürlüğe Girdi

Daha önce 7343 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un ("7343 sayılı Kanun") yürürlüğe girmesiyle birlikte haczedilen malın borçlu tarafından rızaen satışına ilişkin hususlar belirlenmişti. 7343 sayılı Kanun'dan önce haczedilen malın satışı ancak ihale yolu ile mümkünken, kanun değişikliği ile birlikte haczedilen malın ihale süreci dışında da borçlu tarafından satılabileceği düzenlenmişti. İşbu Yönetmelik^[2]'te, haczedilen malın borçlu tarafından satılmasına ilişkin düzenlemelere yer verildi.

3. Mal, Hak veya Alacağın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Üzerinden Sorgulanması Hakkında Yönetmelik Yürürlüğe Girdi

Yönetmelik^[3] ile, İİK'nın 8/a ve 78 inci maddeleri uyarınca UYAP üzerinden borçlunun mal, hak veya alacağının alacaklı tarafından sorgulanmasına ilişkin düzenlemeler yapıldı. Yönetmelik uyarınca borçlunun mal beyanına gerek olmaksızın alacaklının UYAP üzerinden borçluya ait mal, hak ve alacakları sorgulamasına imkân tanındı.

Öne Çıkan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararları

1. Davacının Davalıya Ödediği Bedelin İç Savaş Nedeniyle Mücbir Sebebe Dayalı Olarak Talep Edip Edemeyeceğine İlişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (“HGK”) Kararı

HGK cayma parası öngören sözleşmenin söz konusu olduğu bir uyuşmazlıkta, iç savaş nedeniyle davacının davalıya ödediği bedeli mücbir sebebe dayalı olarak talep edip edemeyeceği ve sözleşmede teslim yerine ilişkin bir düzenleme bulunmadığında teslimin satıcının adresinde yapılmasının gerekip gerekmediği konularını değerlendirdi.^[4] Bu kapsamda kararda, i) sözleşmenin iç savaş devam ederken imzalandığına vurgu yapılarak iç savaşın mücbir sebep olarak kabul edilmesinin doğru olmadığı, iç savaşın davacı tarafça kaçınılmayacak ve öngörülemez bir durum olmadığı gibi mevcut her türlü tedbirin alınmasına, her türlü imkân ve araca rağmen mücbir sebebin doğurduğu sonuçların önlenemeyeceği bir hâlin de söz konusu olmadığı, protokolü imzalayan davacı taraf tacir olduğundan protokolün imzalandığı sırada süren iç savaşın etkilerinin neler olabileceğini öngörebilmesi gerektiği ve ii) protokolde teslim yeri konusunda bir düzenleme olmadığından, teslimin satıcının adresinde yapılması gerektiği sonucuna ulaştı. HGK, somut olay bakımından mücbir sebep bulunduğu ve dolayısıyla sonraki kusursuz imkânsızlık durumun gerçekleştiğinden bahisle davanın kabulüne dair direnme kararı verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğuna karar verdi.

2. Türkiye Mevduat Sigortası Fonu’nun Kararıyla Sicilden Terkinine Karar Verilen Şirketin Tüzel Kişiliğinin Sona Erme Anına İlişkin HGK Kararı

HGK Türkiye Mevduat Sigortası Fonu’nun kararıyla sicilden terkin edilmesine karar verilen şirkete icra takibi yapılması üzerine açılan itirazın iptali davasında; karar tarihinden sonra, terkin işleminden önce yapılan icra takip tarihinde şirketin tüzel kişiliğinin bulunup bulunmadığını değerlendirdi.^[5] HGK anılan kararda TMSF tarafından tasfiyesine karar verilen şirketlerin TMSF’nin tasfiye kararı doğrultusunda tasfiyenin tamamlanması ve ticaret sicilinden silinmesi üzerine tüzel kişiliği sona erdiğinden bahisle takip tarihi itibarıyla şirketin henüz ticaret sicilinden terkin edilmediği ve tüzel kişiliğinin bulunduğuna vurgu yaparak, Özel Daire bozma kararına uymak gerekirken, önceki kararda direnilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğuna karar verdi.

3. İşçiyi Koruyucu Hükümlerin İşçi Tarafından İleri Sürülmesi Öngörüldüğünden Sözleşmenin Belirsiz Süreli Olduğu Hususunun Davalı İşveren Tarafından İleri Sürülmesinin Normun Amacına Aykırı Olduğu ve Hakkın Kötüye Kullanılması Teşkil Edeceğine İlişkin HGK Kararı

HGK, bakiye süre ücreti alacağının talep edildiği işçilik alacağından doğan bir davada, taraflar arasında düzenlenen iş sözleşmesinin belirli süreli mi yahut belirsiz süreli mi olduğunu değerlendirdi.^[6] Bu kapsamda HGK, işçinin korunması amacını taşıyan normların ruhuna uygun yorumlanması ve uygulanması gerekliliğine vurgu yaparak anılan normlara aykırılığa uygulanan yaptırımdan sadece korumayı amaçladığı işçinin yararlanması gerektiğini, bu hâllerde işçi ileri sürmedikçe, işverenin norma aykırılığı ileri sürme hakkının bulunmadığına dikkat çekti. Ayrıca, işverenin sözleşmenin belirli süreli olduğu ve buna göre haklarını belirlediği konusunda işçide uyandırdığı güvenin korunması gerektiğini vurguladı. Sonuç olarak, HGK iş sözleşmesinin belirsiz süreli olduğunun işverence ileri sürülmesinin normun işçiyi koruma amacına aykırı olduğu gibi hakkın kötüye kullanılması olarak da değerlendirilmesi gerektiğine kanaat getirerek Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırı olduğuna karar verdi.

4. Munzam Zararın Somut Vakıalarla İspatlanması Gerektiğine Dair HGK Kararı

HGK munzam zararın tahsili talep edilen bir uyuşmazlıkta, zarar talebinin konusunu oluşturan zaman aralığında piyasadaki ekonomik koşullar karşısında, varlığı iddia olunan zarar olgusunun somut vakıalarla ispatının gerekip gerekmediğini değerlendirdi.^[7] Bu çerçevede, HGK ülkemizdeki belirli dönemlerde mevcut olan ekonomik olumsuzluklardan enflasyon, yüksek faiz, para değerindeki düşüş gibi olgulara dayalı aşkın (munzam) zarar talebinin, zarar olgusunun delili olarak kabul edilemeyeceğine; ekonomik koşullardaki olumsuzluklar nedeniyle paranın satın alma gücünde meydana gelen azalmanın, tek başına davacının temerrüt faizi dışında bir zararının varlığının ispatı olmadığına; çıkan yüksek enflasyon, döviz kurlarındaki dalgalanma, serbest piyasadaki

faiz oranlarının yüksek oluşu, paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma gibi olumsuzlukların, bir karine olarak kabul edilip davacıyı, kendi somut durumuna özgü vakıalarla oluştuğu iddia olunan zararı ispat yükümlülüğünden kurtarmayacağı gibi davacıya bu yönde herhangi bir ispat kolaylığı da sağlamayacağına; davacının munzam zararını durumuna özgü somut vakıalarla ispatlanması gerektiğine ve anılan gerekçeler nedeniyle direnme kararının onanması gerektiğine karar verdi.

5. Üçüncü Kişi Tarafından Haciz Tehdidi Altında Ödenen Para Nedeniyle Sebepsiz Zenginleşenin Borçlu Değil Alacaklı Olduğuna İlişkin HGK Kararı

HGK, davalının üçüncü kişiden olan alacağı için davacı üçüncü kişinin icra borcunu dosyaya yatırması nedeniyle sebepsiz zenginleşenin borçlu mu yoksa alacaklı mı olduğunun tespit edilmesi, buradan çıkacak sonuca göre sebepsiz zenginleşmeye dayalı davanın alacaklıya mı yoksa borçluya karşı mı açılması gerektiği hususunu değerlendirdi. ^[8] Bu çerçevede, HGK borçlu şirketin adresine ödeme emrinin tebliğ olduğu ancak alınan ihtiyati haciz kararı üzerine haciz işlemi için borçluya ait olduğu iddiası ile davacı şirketin adresine gelindiği, davacı şirketin kendisi ile ilgisi bulunmayan asıl borçlunun borcunu haciz tehdidi altında ödemiş olduğu, haciz tehdidi altında yatırmış olduğu parayla menfaat temin eden davalı alacaklının sebepsiz zenginleşme davasının muhatabı olduğu, zira davacının ihtirazi kayıtlı yatırdığı parayı asıl borçlunun borcundan kurtulması amacıyla değil, haciz tehdidinden korunmak amacıyla ve bu hususu da haciz tutanağında açıkça belirterek yatırmış olduğu, yatırılan paranın alacaklının malvarlığına dahil olduğu ve davanın muhatabının alacaklı olması gerektiği gerekçelerinden bahisle direnme kararının bozulmasına oy çokluğu ile karar verdi. Karşı oyda genel olarak, üçüncü kişinin icra dosyasına yaptığı ödeme ile zenginleşenin alacaklı değil borçlu olduğu, zira

dosya borcunun üçüncü kişi tarafından ödenmemesi durumunda alacaklının borçlunun mallarının haczi ve satışı ile alacağına kavuşacağı, ayrıca istihkak davası açmak yerine haciz tehdidi altında ihtirazi kayıtla borcu ödeyip haczi engelleyen üçüncü kişinin alacaklı aleyhine sebepsiz zenginleşme davası açmasının hukuka uygun olmadığı değerlendirildi.

6. Taraflar Arasındaki Sözleşmenin Borcun Üstlenilmesi Olarak Nitelendirilmesi Gerektiğine Dair Yargıtay HGK Kararı

HGK, davacı ile davalı şirketin temsilcisi tarafından imzalandığı iddia edilen sözleşmeye sözleşmenin niteliği de gözetilerek itibar edilip edilemeyeceği hususunu değerlendirdi.^[9] Davacı şirketin davalının grup şirketlerinin sigorta aracılığıyla yaptığı, davalının grup şirketlerinden birine ait araçların sigorta primlerini ödediğinin ve fakat primlerden kaynaklı alacağın tahsil edilememesi nedeniyle taraflar arasında borcun davalı tarafından üstlenileceğine ilişkin bir sözleşmenin imzalandığının iddia edildiği uyuşmazlıkta HGK, sözleşmenin hukuki niteliğini borcun üstlenilmesi olarak belirledi. HGK'ya göre sözleşmenin hukuki niteliğinin sözleşmenin kapsamından tam olarak belirlenemediği hallerde, sözleşme metninde yer alan sözler de muğlak ise, sözleşme metnine yansımaya bile tarafların iradelerini belirlemeye imkân veren olgulara da başvurulması, özellikle sözleşmenin müzakeresi esnasında veya kurulması sonrasında mevcut durumların dikkate alınması gerekir. Somut uyuşmazlıkta da taraflar arasındaki sözleşme öncesi ve sonrası durumları dikkate alan HGK, davalı şirketin söz konusu sözleşme ile grup şirketlerinden birinin borcunu üstlendiği, borcun değişmediği, yalnızca borçlunun değiştiği sonucuna vararak, sözleşmeyi kefalet olarak nitelendiren ilk derece mahkemesinin direnme kararının bozulmasına oy çokluğu ile karar verdi. Üçüncü kişinin fiilini taahhüt ile borcun nakli kurumlarının karşılaştırıldığı karşı oyda, üçüncü kişinin fiilini taahhütten doğan sonuçların edimin yerine gelmemesi halinde ayrıca alacağının varlığını ispatlamak zorunda olmaksızın zararını isteyebilecek alacaklının daha lehine olduğu, sözleşmede asıl borçlunun borcunun belirlenen tarihte ödeneceği konusunda güven oluşturulup bu konuda bir garanti verildiği, talep hakkının asıl borçlunun belirlenen tarihe kadar üstlenilen edimi yerine getirmemesi halinde doğacağı, asıl borçlunun borçtan kurtarılması için alacaklının daha açık bir iradesinin gerektiği, sözleşmede ise bu yönde bir irade olmadığı ve bu nedenle sözleşmenin başkasının edimini taahhüt olarak nitelendirilmesi gerektiği ileri sürüldü.

7. Dava Konusu Fark İşçilik Alacaklara Uygulanması Gereken Zamanaşımının Beş Yıl Olacağı ve Zamanaşımının Kesilmesinden Sonra Aynı Sürenin Yeniden İşlemeye Başlayacağına Dair HGK Kararı

HGK, bir protokolle sağlanan ücret intibakından kaynaklı dava konusu fark işçilik alacaklara uygulanması gereken zamanaşımı süresinin 5 yıl mı yoksa 10 yıl mı olması gerektiği, idarenin konuya ilişkin yazısının zamanaşımını kesen borç ikrarı niteliğinde olup olmadığı ve buradan varılacak sonuca göre zamanaşımı süresinin dolup dolmadığı konularını değerlendirdi.^[10] HGK, davaya konu işçilik alacaklarının niteliği itibarıyla genel anlamda ücret niteliğinde olup gerek İş Kanunu'nun 32. maddesinin son fıkrası gerekse de genel kanun niteliğinde olan Türk Borçlar Kanunu'nun ("TBK") 147. maddesinin 1. fıkrası gereği beş yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu, zira davaya konu alacakların hatalı intibak uygulamasına bağlı ücret ve ücretin eki niteliğinde olan fark işçilik alacaklardan ibaret olduğu, idarenin söz konusu yazısının derece farklarının işçiye ödenmesi konusunda kesin kabul içermesi nedeniyle öngörülen hakların ikrarı niteliğinde ve bu itibarla zamanaşımını kesen nedenlerden biri olduğu, idarenin yazısı ile kesilen zamanaşımının dava konusu işçilik alacakları bir senetle ikrar edilmediği, mahkeme veya hakem kararına da bağlanmadığı için beş yıl olarak yeniden işlemeye başlaması gerektiği gerekçelerinden bahisle direnme kararının bozulmasına karar verdi. Karşı oyda ise idarenin söz konusu resmi yazısının işçi alacaklarının varlığını ikrar ettiği gibi onun ödenmesi hususunu da yazılı bir belgeye bağlamış olduğu gerek borçlar gerekse medeni usul hukuku anlamında senet niteliği taşıdığı, bu nedenle kesilen zamanaşımının TBK'nın 156. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen istisnaya girerek on yıllık süreye tabi olarak yeniden işlemeye başlayacağı ileri sürüldü.

8. Tebligatın Usulüne Uygun Yapılmadığına ve Usulsüz Tebligatın Geçersiz Olup Savunma Hakkını Kısıtlayacağına Dair HGK Kararı

HGK, kooperatiften ihraç kararının ihraç edilen ortağa usulüne uygun olarak tebliğ edilip edilmediği konulu bir uyuşmazlıkta, tebligatın muhatabın ya da muhatap adına tebliği almaya yetkili diğer kimselerin adreste bulunmaması halinde tebliğ memurunun ne şekilde davranması gerektiğini düzenleyen Tebligat Kanunu ve Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte düzenlenen usule uygun olması gerektiği, muhatabı veya yerine tebligat yapılacak kimseyi bulamayan tebligat memurunun önce o kimsenin

sürekli mi geçici mi o adreste bulunmadığını ve bulunmama sebebini doğru şekilde araştırmakla yükümlü olduğu, zira geçici bulunmama hali ile adresten kesin olarak ayrılma halinin izlenecek tebligat usulünü değiştireceği, mevzuatta belirlenen şekilde yapılmamış ve belgelendirilmemiş olan tebligatların geçerli olmayacağının yerleşik içtihatlarla da sabit olduğu değerlendirmelerinde bulundu.^[11] Somut olayda ise HGK, davacının çarşıda bulunması nedeniyle adresinde bulunmadığı bildirildiğinden evrakın ilgili muhtara tebliğ edilip, muhatabın kapısına haber kağıdı yapıştırıldığı ve en yakın komşuya haber bırakıldığı şeklindeki şerhin tebliğ memurunca imzalandığı, ancak muhatabın gösterilen adreste geçici ve kısa süreli bulunmama sebebini kimden soruşturulduğu konusunda herhangi bir belirleme yapılmadığı ve bu nedenle yapılan tebligatın usulüne uygun olmadığı gerekçelerinden bahisle, davacının savunma hakkını kısıtlayacak şekilde geçersiz tebligata dayanılarak yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru olmadığına ve direnme kararının bozulması gerektiğine karar verdi.

9. Vekaletname ile Yetkili Kılınan Kişinin Ticari Mümessil Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceğine Dair HGK Kararı

HGK, bonoya dayalı menfi tespit istemi konulu bir uyuşmazlıkta ticari mümessil ile ticari vekil arasındaki farklılıkları açıklayarak, somut olayda bir vekaletname ile kambiyo senetlerini düzenlemeye ve kambiyo taahhüdünde bulunmaya yetkili kılınan kişinin ticari temsilci olarak kabul edilip edilemeyeceği, vekalet verenin ise düzenlenen kambiyo senedi nedeniyle sorumlu tutulup tutulamayacağı hususlarını değerlendirdi. ^[12] Buna göre, ticari mümessilin işletmenin tüm işlerini idareyle görevlendirilmesine karşın ticari vekilin temsil yetkisinin işletmenin olağan işleriyle sınırlı olduğu, onun işletmenin yönetimi ve yürütülmesi ile ilgili yetkilere sahip olmadığı, ticari mümessilin borç altına sokan işlem yapabilmesinin bu yönde açık ve ayrıca verilmiş bir yetkinin varlığına bağlı olduğu değerlendirildi. Vekaletnamede verilen yetkilerin tamamını içerik ve kapsam bakımından bir bütün olarak inceleyen HGK, somut olayda vekaletname ile yetkilendirilen kişinin ticari mümessil olduğuna, bu nedenle işletme sahibi adına kambiyo taahhüdünde bulunmaya ve onun adına işletmenin amacına giren her türlü işlemi yapmaya yetkili olduğuna, vekalet veren tacirin de düzenlenen kambiyo senedinden dolayı sorumlu olacağına karar vererek usul ve yasaya uygun direnme kararını onadı.

10. Haksız Takip ve Haciz Sebebiyle Borçlu Lehine Manevi Tazminata Hükmedilip Hükmedilemeyeceğine İlişkin HGK Kararı

Davalı tarafından davacı aleyhine yapılan takip ile bu takibe dayalı olarak yapılan haciz sebebiyle davacı lehine manevi tazminata hükmedilmesinin gerekip gerekmeyeceğini değerlendiren HGK, icra dairesinin alacaklının herhangi bir talebi olmaksızın asıla tebligat çıkarttığı, ancak tebligatı vekile yapması gerekirken asıla yapmasının yerinde olmadığı, icra dosyasına gerek ödeme emri tebliğinde gerekse haciz yapılması yönündeki talep ve sonrasında gerçekleşen haciz işlemi sırasında davalı alacaklının ağır kusuru ve kötü niyetinin bulunmadığı gerekçelerinden bahisle bilerek, kötü niyetli ve ağır kusurlu şekilde haksız hacze sebebiyet vermeyen davalının manevi tazminattan sorumlu tutulmaması gerektiğine karar verdi.^[13] Karşı oyda ise manevi tazminat istenebilmesi için ağır kusurun varlığının şart olduğu, ancak somut olayda ağır kusur gerçekleşmediği için manevi tazminat istenemeyeceği yönündeki HGK kararı gerekçesinin yerinde olmadığı ifade edildi.

Yerel mahkeme, icra dairesinin hatalı işlem yaptığının sabit olduğunu, ancak bu işlemlerin alacaklı tarafın talebiyle yapıldığını, borçlunun haciz yapılamayacağını bildirmesine rağmen alacaklı vekilinin talebiyle davacının dükkanında bir kısım ticari eşya ve menkul malın haczedildiğini, davalının kötü niyeti olmasa bile ağır kusurlu olduğunu öne sürerek müşterileri işyerindeyken haksız haciz yapıldığından davacının ticari itibarının zedelendiği ve manevi tazminata hükmedilmesi gerektiği sonucuna vardı.

11. Mahkeme Kararının Henüz Tebliğ Edilmeden Önce Öğrenilmesi Halinde Tebliğ Tarihinin Öğrenme Tarihinde Başlayıp Başlamayacağına Dair HGK Kararı

İlk derece mahkemesi kararı tebliğ edilmeden önce, ilamın davacı vekili tarafından UYAP ortamından alınarak ilamlı icra takibine başlanmış olması karşısında, icra takip tarihinin tebliğ tarihi olarak kabul edilip edilmeyeceği, buradan varılacak sonuca göre davacı vekilinin istinaf başvurusunun süresinde olup olmadığı hususlarını değerlendiren HGK, istinaf yoluna başvuru süresinin başlangıcının istisnasız ilamın usulen taraflardan her birine tebliğiyle işlemeye başlayacağını, ilk derece mahkemesinin gerekçeli kararının taraflara usulüne uygun şekilde tebliğ edilmediği müddetçe, tebligatın bilgilendirme ve belgelendirme işlevlerinin gerçekleşmiş olmasının tebliğ açısından bir önemi olmayacağını vurgulayarak istinaf başvuru süresinin başlangıcını icra takip tarihi olarak

kabul eden Bölge Adliye Mahkemesi kararını bozdu. Bölge Adliye Mahkemesi tebligatın iki unsurunun bulunduğunu, bunlardan birincisinin ilamın tüm gerekçe ve hükmü ile öğrenilmesi ve ikincisinin ise bunun belgelenmesi olduğunu, davacı vekilinin ilamı icraya koyması suretiyle zaten ilamın gerekçe ve hüküm yönünden öğrenildiğini, ayrıca ilamın icraya konu edilerek takip talebine eklenmek suretiyle de bu durumun belgelendirildiğini, bu nedenlerle kararın ilamlı icra takibine başlandığı tarihte tebliğ edildiğinin kabul edilmesi gerektiğini ileri sürerek istinaf başvurusunun süresinde yapıldığı yönündeki istemin dürüstlük kuralına aykırı olduğuna karar verdi. ^[14]

12. Davacının Müteselsil Kefil Sıfatıyla Ödediği Borç Bakımından Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi Uygulanmak Suretiyle Diğer Davalıya Rücu Hakkına İlişkin HGK Kararı

Davacının davalı tarafından dava dışı bankadan alınan krediye kefil olduğu ve kefil sıfatıyla ödediği borç nedeniyle TBK 596. maddesinde hükme bağlanan rücu hakkına dayanarak açılan, davacı kefilin rücu hakkını kullanarak ödediği bedelin asıl borçludan tahsili için başlatılan icra takibine vaki itirazın iptali davasında, HGK diğer davalının dava konusu kredi borcuyla herhangi bir ilgisinin bulunup bulunmadığını, davalı olarak gösterilen şirketler arasında organik bağın mevcut olup olmadığını ve somut olay bakımından perdenin aralanması teorisinin uygulanıp uygulanmayacağını değerlendirdi. ^[15]

HGK, tüzel kişilik perdesinin aralanmasının genellikle kardeş şirketler arasında söz konusu olduğunu, ana şirket ile kardeş şirket ve ortaklar arasındaki karmaşık ilişkiler zincirinin net bir biçimde ortaya konulması gerektiğini, bu şirketlerin ekonomik anlamda bağımsız şirket vasfında olup olmadığının önem arz ettiğini, organik bağın tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanması

için yeterli olmayacağını, alacağın perdenin arkasındakinden de istenebilmesi için sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının somut verilerle ispatlanması gerektiğini belirterek somut olay bakımından kredinin kullanıldığı dönemde her ne kadar davalıların yönetiminde ortak şekilde görev alan, münferit veya müşterek imza yetkilisi olan kişiler bulunsun da hukuken iki farklı tüzel kişilik olan bu şirketlerin aslında özdeş olmadığı, alacaklılardan mal kaçırmak ya da sorumluluktan kurtulmak amacıyla kötü niyetli olarak iki farklı tüzel kişilik gibi kurulmuş olmadığı ve davacının davalının yönetim kurulu üyesi ve ortağı olup üçüncü kişi konumunda bulunmadığı gerekçelerinden bahisle tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisine dayanılarak rücu isteminde bulunulamayacağına karar vererek direnme kararını bozdu.

13. Acentelik Sözleşmesinde Kendisine Fesih Hakkı Tanınan Tarafın, Fesih Hakkını Dürüstlük Kuralına Uygun Şekilde Kullanması Gerektiğine İlişkin HGK Kararı

HGK, acentelik sözleşmesinde kendisine tek taraflı olarak fesih hakkı tanınan davalı tarafın, bu hakkını dürüstlük kuralına uygun olarak kullanması gerektiğini değerlendirdi.^[16] HGK kararda, tek taraflı fesih hakkının dürüstlük kuralına uygun kullanılması için; i) davalının fesih hakkını hiçbir sebep olmadan kullanmayacağına ve ii) sözleşme ilişkisinin devam edeceği yönünde davacıda güven oluşturulup oluşturulmadığının incelenmesi gerektiğine hükmetmiştir. Her ne kadar karşı oyda sözleşmeyle bağlılık ilkesinin asıl olduğu ve sözleşmeye dayanan hakların dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanıldığının ayrıca ispatının gerekli olmadığı görüşü ileri sürülse de HGK çoğunluğunca bu görüş benimsenmemiştir.

14. Her İki Tarafın da Direnme Kararına Uyulmasını Talep Etmesi Halinde Usuli Kazanılmış Hakkın Mevcut Olacağına Dair HGK Kararı

Dava, her iki tarafın da idare olduğu bir olayda taraflar arasında davaya konu taşınmazın devri konusunda protokol yapılmasına rağmen davalı idarenin devir yükümlülüğünü yerine getirmemesi gerekçesi ile davacı idarenin tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir. Bölge Adliye Mahkemesi uyuşmazlığın 2942 sayılı Kanun'a göre çözümlenmesi gerektiğini ve 30. maddesi uyarınca hak düşürücü süre geçmesi nedeniyle davanın reddine karar verdi. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi'nin BAM kararını bozması üzerine yeniden BAM önüne gelen dosyada yapılan duruşmada hem davacı hem de davalı vekillerinin bozma

ilamına uyulmasını talep etmesine rağmen BAM'ın kamu düzenine aykırılığa dayanarak bozma kararına direnmesi Hukuk Genel Kurulu tarafından yerinde görülmedi. Hukuk Genel Kurulu, eğer taraflar Yargıtay'ın bozulma kararına uyulması konusunda beyanda bulunmuşlar ise artık bu durumun usuli kazanılmış hak oluşturacağını ve mahkemenin direnme yönünde karar veremeyeceğini değerlendirdi.^[17]

15. Tüketiciye Proje, Katalog ve Maket Üzerinden Gösterilen Sosyal Donatıların Kamu Arazisine İnşa Edilmiş Olmasının Eksik İfa Olarak Kabul Edilerek İhbar Yükümlülüğüne Tabi Olmaksızın On Yıllık Genel Zamanaşımı Süresinde Dava Edilebileceğine Dair HGK Kararı

Dava, bir konut satışında tüketici davacıya maket ve proje üzerinden gösterilen sosyal donatı alanlarının Belediye'ye ait olduğunun anlaşılması ve bu nedenle belediyenin ecrimisil talep etmesi sonrasında açılmış olup HGK, satıcının sorumluluğunun kapsamının belirlenebilmesi adına, dava konusu olayda ayıplı ifa mı yoksa eksik ifa mı söz konusu olduğunu, ayıp söz konusu ise iddia olunan ayıbın açık ayıplara özgü zamanaşımı süresine mi yoksa genel zamanaşımı süresine mi tabi olduğunu değerlendirdi.^[18]

HGK ayıplı iş ile eksik iş arasındaki farkı tanımlarken; ayıplı işi, yasa ya da sözleşmede öngörülen unsurlardan birinin veya birkaçının eksikliği ya da olmaması gereken vasıfların olması olarak, eksik işi ise, sözleşme konusu işlerin yapılmaması yani hiç yapılmayan iş olarak ifade eder. Yargıtay (Kapatılan) 13. Hukuk Dairesi, yaptığı temyiz incelemesinde davacıya satılan konuta ait sosyal donatıların kamuya ait parsel üzerine inşa edilmiş olmasının açık ayıp olduğunu, ihtilafa konu taşınmazın mülkiyet durumunun kolaylıkla anlaşılabilmesinin mümkün olduğunu ve bu nedenle açık ayıp olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade ederek 30 gün içerisinde ayıp ihbarında bulunmayan davacının davasının reddedilmesi gerektiğini savunarak davanın kısmen kabulüne karar veren ilk derece mahkemesi kararını bozdu. İlk derece mahkemesinin kararında direnmesi üzerine konu, HGK önüne geldi.

HGK somut olayda, davacı tüketiciye teslim edileceğinin sözleşme ve tanıtım materyalleri ile taahhüt edilen sosyal donatı alanlarının sitenin mülkiyet alanı dışındaki parsel üzerinde inşa edilmesi durumunu ayıp olarak değerlendirip davanın, ihbar koşuluna bağlı olmaksızın on yıllık genel zamanaşımı süresine tabi eksik ifa iddiası olarak değerlendirilmesi gerektiğini değerlendirdi. HGK bu değerlendirmesinin gerekçesi olarak da sözleşmenin gereği gibi ifa edilmediği, eksik ifanın söz konusu

olduğu düşüncesiyle hak arama gayretine düşen tüketiciyi, sözleşmeye aykırılığa ilişkin genel hükümlerin yüklediği ihbar yüküne ve daha kısa zamanaşımına tabi kılmanın TKHK'nın konuluş amacı ve ruhuna uygun düşmemesi olarak ifade etti.

16. İhtirazi Kayıt İleri Sürmemenin Sözleşmenin Tamamı İçin Kararlaştırılan Cezai Şartı Artık Uygulanamaz Kılacağına Dair HGK Kararı

Dava, akaryakıt dağıtıcısı davacı ile akaryakıt bayisi arasında yapılan protokolde kararlaştırılan asgari alım taahhüdünün yerine getirilmemesi sonucunda ödenmesi gereken cezai şarta ilişkindir. Somut olayda yıllara yayılan akaryakıt tedarik ilişkisinde davacı dağıtıcı protokolün sona ermesi üzerine davalıdan geriye dönük yerine getirilmeyen taahhütlere karşılık gelen bir cezai şart talep edilmiş, ilk derece mahkemesi ise davacının davalıya bir yandan ihtirazi kayıt olmaksızın akaryakıt tedarikine devam etmesinin diğer yandan da cezai şartını talep etmemeye devam etmesinin mümkün olmadığından bahisle davacının geriye dönük cezai şart talebini bir yıllık zamanaşımının geçmesi sebebiyle reddetti. Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi, taraflar arasındaki protokolde davacının tüm cezai şart hakkını saklı tuttuğunu ve bunun geçmişe dönük tüm cezai şart alacağını talep etmesi için yeterli olduğunu belirterek ilk derece mahkemesi kararını bozdu. İlk derece mahkemesinin özel daire kararına karşı direnmesi üzerine konu HGK tarafından incelendi. HGK yaptığı değerlendirmede, cezayı isteme hakkının saklı tutulması (çekince, ihtirazi kayıt), yenilik doğuran bir irade beyanı olduğunu, ifa anında açıkça yapılması gerektiğini, taraflar arasındaki sözleşmede süresince doğacak tüm ihlallere dair konulan cezai şartta kural olarak bir usulsüzlük bulunmasa da ihlalin gerçekleştiği her yıldan sonra ürün tedarik eden tarafın ihtirazi kayıt ileri sürmesi gerektiğini mütalaa ederek direnen yerel mahkemenin kararını onadı. ^[19]

17. İhtiyari Dava Arkadaşlığında Her Bir Davalının Aleyhine Verilen Karara Karşı Kanun Yoluna Başvurması Gerektiği, Aksi Halde Aleyhlerine Verilen Kararın Şeklen Kesinleşeceğine Dair HGK Kararı

Dava, davacıdan istenildiğinde derhâl ve işlemiş kâr payı ile birlikte iade edileceği taahhüdü ile para toplayan holding tüzel kişisi davalıya karşı açılan ortak olunmadığının tespiti ile ödenen paranın iadesi istemidir. Davalı holding, davacı ile arasında gerçek bir ortaklık ilişkisi kurulduğunu, davacının sermaye olarak koyduğu bedeli geri isteyemeyeceğini ve zamanaşımının da dolduğunu ileri sürdü. İlk derece mahkemesi ise

davalı holdingin ortağın sermaye olarak konulan paranın iadesinin talep edemeyeceğine yönelik yasal hükmü kullanarak para toplamak adına davacıyı ve diğer para topladığı kişileri grup şirketlerden birinde düşük nominal bedelle ortak gibi gösterdiğini ancak taraflar arasında sahil bir ortaklık ilişkisi olmadığına ve zamanaşımı itirazının dürüstlük kuralına da aykırı olduğuna karar vererek davacının ortak olmadığına tespiti ile verdiği paranın iadesinde davalı holding ile diğer davalı gerçek kişinin müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğuna karar verdi. Bölge Adliye Mahkemesi yapmış olduğu istinaf incelemesinde, davalı holdingin halka arz olmuş sayılan ve payları borsada işlem gören şirketlerden olduğu ve diğer davalı gerçek kişilerin yalnızca davalı holdingin yönetiminde olması nedeniyle şirket aleyhine verilen karar karşısında müteselsilen ve müştereken sorumlu tutulmalarının yerinde olmadığını değerlendirdi. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, davacı tarafca temyiz edilen karara karşı yaptığı değerlendirmede tarafların istinaf hak ve ehliyetlerini inceleyerek, ilk derece mahkemesi kararının davalı gerçek kişi tarafından istinaf edilmemesi nedeniyle kararın kendi açısından kesinleştiği, davalı holding ile de aralarında mecburi dava arkadaşlığı olmadığından bahisle İstinaf Mahkemesi'nin tüm davalılar yönünden kararı bozarak yeniden hüküm kurulmak üzere dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesini hukuka aykırı buldu.

İstinaf Mahkemesi, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin kararına karşı direnmiştir. Direnme gerekçesi olarak, davalı gerçek kişinin davalı holding yöneticisi olması hasebiyle yatan paradan ötürü sorumlu olduğunu, ilk derece mahkemesi kararının kaldırma nedenlerinin davalı gerçek kişiye de sirayet edeceğini, bu nedenle usulî müktesep hakkın istisnalarından olan yeni yasal düzenleme gereğince TMK'nın 50. maddesi ve 6762 sayılı TTK'nın 7/1 ile 371/5 maddelerindeki düzenlemeler doğrultusunda davalılar arasında ayırım yapılmaması gerektiğini ileri sürdü.

Direnme kararı üzerine uyuşmazlık HGK önüne geldi. HGK, Özel Dairede farklı olarak kararın şeklen kesinleşmesi olgusu üzerinden değerlendirmelerde bulundu. HGK, bir kararın, sonrasında başvurulacak kanun yolu müessesesinin olmaması ya da bu müesseseye başvurulmaması veya başvurmadan imtina edilmesi durumunda şeklen kesinleşmiş olacağını, kesinleşen bir kararın ancak eski hale iade kurumu ile şeklen kesinliğinin ortadan kaldırılabilceğini, şeklen kesinleşen bir kararın hükmü veren mahkemede de dahil tüm mahkemeleri bağlayacağını değerlendirdi. HGK, şekli anlamda kesin hüküm ile usuli kazanılmış hak kavramlarının da birbirinden farklı olduğunu da vurgular. HGK'ya göre usuli kazanılmış hak, mahkemenin bozma kararına uymasıyla meydana gelen ve bozma gereğince işlem yapılarak taraflardan birisi lehine

ve diğeri aleyhine hüküm verme neticesini doğuran bir durumdur. Somut olayda ise davalı holding ile davalı gerçek kişi yönetici arasında ihtiyari dava arkadaşlığı olduğunu, ihtiyari dava arkadaşlığında her bir davalı için aslında ayrı ayrı davalar olduğunu, davalı gerçek kişinin aleyhine verilen karara karşı istinaf yasa yoluna gitmemesi nedeniyle aleyhine verilen kararın kesinleşerek kendisi hakkında şekli kesin hüküm oluştuğunu bu nedenle de İstinaf Mahkemesi'nin istinaf yasa yoluna başvuran davalılarla sınırlı bir karar vermesi gerekirken tüm davalılar yönünden kararı kaldırarak yeniden hüküm kurmak üzere dosyayı İlk Derece Mahkemesi'ne sevk etmesi yerinde görülmedi. Bu gerekçelerden hareketle HGK Özel Daire bozma kararına uyulması gerektiğine karar vererek direnme kararını bozdu. ^[20]

18. Tüzel Kişilere Yapılacak Tebligatlarda, Tüzel Kişiliği Temsilen Birinin Adreste Bulunmaması Durumunda Tebliğ Memurunun Bunun Sebebinin Araştırmasına Gerek Olmamakla Beraber Durumu En Yakın Komşu veya Varsa Kapıcı veya Site Yöneticisine Bildirmesi Gerektiğine Dair HGK Kararı

Dava, davacının İcra Hukuk Mahkemesine karşı yaptığı usulsüz tebliğ şikayetine ilişkindir. Somut olayda davacının hükmi şahıs olup aleyhine yapılan icra takibine dair tebligat iş saatleri dışında işyeri dışında olduğu bir sırada, ödeme emri tebligatının muhtarlığa bırakılmıştır. Davacı tebligatın muhtarlığa bırakılmadan önce şirket yetkilisi ve çalışanının araştırılmadığını, hükmi şahıs olan davacıya gerçek kişiymişçesine tebliğ işlemi yapıldığını, davacının iş yeri dışında olduğu bilgisinin ismi ve imzası olmayan kimliği de bilinemeyen bir site yöneticisi tarafından alındığını ancak binanın site değil bir apartman olduğunun belirterek itiraz etmektedir. İlk Derece Mahkemesi yaptığı yargılamada tebligatın Tebligat Kanunu m.12 ve m.13 uyarınca usulsüz olduğu, şirket yetkilisinin neden iş yeri dışında olduğunun yazılmadığından bahisle itirazı kabul etti. Verilen karar Bölge Adliye Mahkemesi tarafından incelenmiş ve Mahkeme tüzel kişilere Tebligat Kanunu'nun 21. maddesine göre yapılacak tebliğde beyanda bulunan kişinin belirtilmesine gerek olmadığı ve tebliğ yapılan adresin şirketin ticaret sicilinde kayıtlı adresi olmadığı yönünde bir itirazın da bulunmadığından bahisle davalının (alacaklının) istinaf talebinin kısmen kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının ortadan kaldırılmasına karar verdi. Karar Yargıtay 12. Hukuk Dairesi önüne gelmiştir. Özel Daire yaptığı incelemede; Tebligat Kanunu 12. ve 13. maddelerine atıfta bulunarak borçlu şirketin tebligat adresinin, ticaret sicilinde kayıtlı adresi olması ve tevziat saatlerinde kapalı bulunması veya tebligatın alınmasından imtina edilmesi halinde, bu adrese

Tebliğat Kanunu'nun 21/1 ya da 35/4. maddelerine göre tebligatın yapılması gerektiğini, Tebligat Kanunu 21/1. maddesine göre yapılacak bir tebligatta tebliğ memurunun Tebligat Kanunu 30. ve 31. maddelerindeki koşulları araştırma mecburiyetinin olmadığını, adreste bulunmama ve dönecekse ne zaman döneceğine dair araştırmanın gerçek kişilere özgü bir mecburiyet olduğunu, hükmi şahısların sıfatı ve niteliği itibari ile böyle bir araştırmanın yapılmamış olmasının tebligatın usulsüzlüğü sonucunu doğurmayacağını belirtti. Özel Daire bu tespitlerinden hareketle her ne kadar borçlunun adreste bulunmama nedeninin araştırılmasına gerek olmasa da tebliğ memurunun en yakın komşuya veya yönetici ya da kapıcıya haber verme yükümlülüğünün ortadan kalkmayacağını da ekleyerek kararı bozdu. İstinaf Mahkemesi, haber verme yükümlülüğünü eleştirerek kararında direndi ve uyuşmazlık HGK önüne geldi.

HGK incelemesinde, tüzel kişilere ne şekilde tebligat yapılacağı Tebligat Kanunu'nun 12, 13 ve 21. maddenin 1. fıkrası ile 35. maddenin 4. fıkrasında düzenlendiğini, muhatap ticaret şirketinin kayıtlı olduğu ticaret sicil müdürlüğündeki adresine çıkarılan tebligatın, adreste kimse bulunmaması (tebliğ imkânsızlığı) hâlinde tebliğ memurunca bunun nedeninin araştırılmasının gerekmeyeceği ancak bu halin en yakın komşuya, yöneticiye veya kapıcıya haber verme yükümlülüğünü de ortadan kaldırmayacağını belirterek Özel Daire'yi haklı buldu ve tebliğ işleminin Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinin 1. fıkrası ile Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 30 ve 31. maddelerine göre usulsüz olduğuna karar verdi. ^[21]

19. Borçlu Olunmadığının Menfi Tespiti ve Teslim Edilen Çekin İadesinin Dayanak Hukuki İlişkinin Tarafını Bağlayacağına ve Dayanak Sözleşmenin Tarafı Olmayan Üçüncü Kişiye Teslim Edilen Çekin İadesinin İstenemeyeceğine Dair HGK Kararı

Dava, haricen yapılan bir araç satış sözleşmesine istinaden araç karşılığında davacı tarafça davalı şirket, davalı şirket yöneticisi ve davalı üçüncü gerçek kişiye verilen çekleri konu edinmekte olup satış sözleşmesi karşılığında aracın teslim edilmemesi nedeniyle davacı, borçlu olmadığının tespiti ile davalı üçüncü kişiye verilen çekin iptalini istedi. İlk Derece Mahkemesi yapmış olduğu yargılamada taraflar arasında imzalanan sözleşme gereğince araç alım satımlarının geçerli olabilmesi için satış işleminin noter huzurunda yapılması gerektiğini, bu nedenle sözleşmenin geçerli olmadığını, bununla birlikte geçerli olmayan sözleşme nedeniyle karşılıklı olarak edimlerde bulunan tarafların aldıklarını iade etmekle yükümlü olduklarını, 201.000 TL tutarındaki davalı

üçüncü kişiye verilen çekin de satıl sözleşmesinde seri numarası ve bedeli ile yer aldığını ve dava konusu 201.000 TL bedelli çekin de bu kapsamda iadesi gerektiğini değerlendirdi. Dosya Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi tarafından incelenmiş ve Özel Daire davalı üçüncü gerçek kişinin harici satış sözleşmesinde imzası olmadığını, bu sebeple sözleşmenin kendisini bağlamayacağını, davalı üçüncü kişinin diğer davalı şirket yöneticisi ile kardeş olmasının bu durumu değiştirmeyeceğini değerlendirerek davalı üçüncü gerçek kişi hakkında pasif husumetten ret kararı verilmesi gerekirken aleyhte hüküm kurulmasını doğru bulmamıştır. İlk Derece Mahkemesi'nin kararında direnmesi üzerine konu HGK önüne gelmiştir.

HGK yaptığı incelemede, her ne kadar davacı tarafından menfi tespit talebine konu 201.000 TL bedelli çekin harici araç satış sözleşmesi uyarınca verilmesi kararlaştırılan çek olsa da araç satış sözleşmesinin davalı şirket ile akdedildiğine vurgu yaparak davalı üçüncü gerçek kişinin, diğer davalı tüzel kişinin edimlerinden sorumlu tutulamayacağını değerlendirdi. İlaveten davalı üçüncü gerçek kişinin diğer davalı şirket yöneticisi gerçek kişi ile kardeş olmasının da harici satış sözleşmesinin içeriğini kabul ettiği anlamına gelmeyeceğinin de altı çizildi. HGK bu değerlendirmelerinden hareketle teslim edilen çeklerin iade yükümlüsünün davalı tüzel kişi olabileceğinden bahisle Özel Daire bozma kararını uygun buldu. ^[22]

20. Markalar Arasındaki Benzerliğe Dair İncelemede Ortalama Tüketicileri Nezdinde Görsel, İşitsel ve Anlamsal Olarak Karışıklığa Yol Açıp Açmayacağını Dikkate Alınmasına Dair HGK Kararı

Dava, “fit”, “fit x”, “fit indeks”, “fit index” ibareli çok sayıda seri markanın sahibi davacı tarafından Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde “Fitsure” isimli markanın tescilini talep eden davalı şirkete karşı yöneltilerek YİDK kararının iptaline ve davalı başvurusunun tescili halinde hükümsüzlüğüne karar verilmesi talebine ilişkindir. İlk Derece Mahkemesi yapmış olduğu yargılamada Markaların Korunması Hakkında Kanun (“Marka KHK”) m.8/1-b maddesi gereğince benzer olmadığına, davacının “Fit” ibaresini içeren markalarının Marka KHK’nın 8/4 maddesi anlamında tanınmış marka olduğunun ispatlanamadığına, bu nedenle de somut uyumsuzlukta Marka KHK’nın 8/4 maddesinin uygulanmasının mümkün olmadığına, davalı başvurusunun kötü niyetle yapıldığının kanıtlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verdi. Karar istinaf kanun yoluna taşınmış olup Bölge Adliye Mahkemesi de İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğunu değerlendirerek davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddine karar verdi.

Bölge Adliye Mahkemesi'nin ilgili kararı davacı tarafça temyiz yasa yoluna taşınarak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından incelemeye alındı. Özel Daire değerlendirmesinde karıştırılma ihtimali değerlendirilirken ortalama tüketicileri nezdinde görsel, işitsel ve anlamsal olarak karışıklığa yol açıp açmayacağının dikkate alınması gerektiğini vurgulayarak markaların ilk kısımlarının son kısımlarına göre daha çok göze çarpacağını ve tüketicileri etkileyeceğinin gözden kaçırılmaması gerektiğini belirtti. Bu itibarla taraf markaların benzer olduğu kabul edilerek markalar arasındaki aynı ve ilişkili mal ve hizmetler yönünden bir değerlendirme yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğinden Bölge Adliye Mahkemesi kararını bozdu. Karara karşı Bölge Adliye Mahkemesinin direnmesi nedeniyle konu HGK nezdinde nihai olarak değerlendirmeye alındı.

HGK somut olay üzerinde yaptığı incelemede, davalı şirket başvurusunun beyaz zemin üzerine siyah renkli kalın ve küçük harflerle yazılmış "Fitsure" ibaresinden oluştuğunu, davacı markalarında da beyaz zemin üzerine siyah renkli kalın ve küçük harflerle yazılmış "Fit" ibarelerinin yer aldığını, davacı markalarındaki "Fit" ibaresinin asıl unsur olarak yer aldığını ve bu ibareye muhtelif tali unsurlar eklenmek suretiyle seri markalar oluşturulduğunu belirtti. Buradan hareketle taraf markalarındaki "Fit" ibaresinin asıl unsur olarak yer aldığına, davalının "Fitsure" ibareli başvurusunun davacının markalarının asıl unsuru olan "Fit" ibaresini aynen içerdiğine ve ibarenin sonunda yer alan "sure" ekinin ise markaya yeterli düzeyde ayırt edicilik katmadığına kanaat getiren HGK, Özel Dairenin bozma kararına uyulması gerektiğine karar verdi. [23]

21. İcra Takip Tarihinden Sonra, Ancak Dava Tarihinden Önce Yapılan Ödemenin, Takip Tarihinden Sonra Talep Edilen İcra Harç ve Masrafları ile İcra Vekâlet Ücreti Gibi Asıl Alacağın Fer'îsi Niteliğindeki Alacaklardan Mahsup Edilip Edilemeyeceği, Mahkemece Dava Tarihinden Önce Asıl Alacak Ödenmekle Asıl Alacakla İlgili Davanın Dava Şartı Yokluğu Nedeniyle Reddine Karar Verilerek İcra Harç ve Masrafları ile İcra Vekâlet Ücretine Yönelik İtirazın İptaline Karar Verilmesinin Gerekip Gerekmediğine İlişkin HGK Kararı

Somut olayda davacı davalı aleyhine giriştiği ilamsız icra takibinde 59.365,99 TL cari hesap alacağı ve 2.600 TL takip tarihine kadar işlemiş faiz olmak üzere 61.965,99 TL alacağın asıl alacağa ticari avans faizi yürütülerek tümünün masraf ve vekalet ücreti ile birlikte, kısmi ödeme halinde BK 84.madde uygulanarak borçludan tahsili talebinde

bulunmuştur. Davalı borçlu, icra takibine icra dairesinin yetkisi ve borcun tamamına süresinde itiraz etmiş, aynı gün takipte talep edilen ana para olan 59.365,99 TL'yi ödemiştir. Davacı buna rağmen ödenen bedeli de harca esas değer kapsamında göstererek itirazın iptali davası açmış, davalı aleyhine icra inkâr tazminatına hükmedilmesini istemiştir. Davalı ise davacı aleyhine kötü niyet tazminatı ödenmesini talep etmiştir. İlk Derece Mahkemesi yaptığı yargılama sonucunda, davalının ödemeyi ödeme emrine itiraz süresi içinde ödediği, itirazın iptali davalarında haklılık durumunun takip tarihi itibarıyla belirleneceği, ancak bu davalarda icra takibinden önce ve takipten sonra ödeme emrine itiraz süresi bitmeden yapılan ödemelerin de dikkate alınacağı, davalının ödeme emrine itiraz süresi dolmadan davacı hesabına 59.365,99 TL ödeme yaptığı, buna göre takip tarihi itibarıyla borç miktarının bilirkişi raporuyla 7.549,65 TL olarak hesaplandığı, davacının bu miktar dışındaki borca yapılan itirazın iptalini talep etmekte hukukî yararının bulunmadığı gerekçesiyle asıl alacağın 7.549,60 TL'lik kısmına yönelik yapılan itirazın iptaline, takibin bu tutar üzerinden devamına, fazlaya ilişkin talebin reddine, kabul edilen kısım üzerinden hesaplanan 3.019,80 TL icra inkâr tazminatının davalıdan tahsiline, reddedilen kısım bakımından davalının kötü niyet tazminatı talebinin reddine, dava tarihi itibarıyla 59.365,99 TL ödemeyi bildiği hâlde itirazın tamamen iptali talebi ile dava açan davacının 2.000 TL para cezası ile cezalandırılmasına karar verdi.

Kararın temyizi üzerine incelemede bulunan Yargıtay (Kapatılan) 19. Hukuk Dairesi, İlk Derece Mahkemesi'nin alacağın bir kısmına yönelik itirazın iptali şeklinde hüküm kurmasını doğru görmedi. Özel Daire, asıl alacak davadan önce ödenmiş olup takipten önce temerrüt gerçekleşmediğinden işlemiş faizin talep edilemeyeceğini bu nedenle de asıl alacağın ödenmemiş kısmından söz edilemeyeceğini belirtti. İlaveten Özel Daire, asıl alacak davadan önce ödenmiş olmakla birlikte icra takibinde talep edilen icra harç ve masrafları ile icra vekalet ücreti ödenmemiş olduğundan bahisle alacağın fer'isi durumundaki bu kalem talepler yönünden davacının dava açmakta hukuki yararının mevcut olduğuna kanaat getirdi. Ancak Özel Daire bu alacakların hesabı konusunda bilirkişi tayinini usule aykırı buldu ve yapılması gerekenin hesap yaptırılmaksızın bu kalem taleplere ilişkin itirazın iptali ile takibin devamına karar verilmesi ile yetinilmesi ve bu yöndeki taleplerin icra dairesince yapılacak kapak hesabında infazda nazara alınması gerektiğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararını bozdu. İlk Derece Mahkemesinin kararında direnmesi üzerine HGK direnme kısa karar ile gerekçeli karar arasındaki çelişki sebebiyle direnme kararını usulden bozdu. Bunun üzerine İlk Derece Mahkemesi bir kere daha direnme kararı vererek uyuşmazlık HGK tarafından esastan incelendi.

HGK, icra takibinden sonra ve itirazın iptali davası açılmadan önce borçlu tarafından ödeme yapılması hâlinde, yapılan bu ödeme düşüldükten sonra kalan miktar üzerinden dava açılması gerektiğini, takipten sonra, ancak davanın açılmasından önce yapılan ödemeler yönünden dava açılmasında davacı tarafın hukukî yararı bulunmadığını, takipten sonra, ancak davadan önce yapılan kısmi ödeme miktarı bakımından dava açılmasında hukukî yarar bulunmadığından dava reddedilse veya kısmi ödeme miktarınca dava açılmasa bile, kısmi ödemenin yapıldığı icra takibinin kendi yasal prosedürü içerisinde devam edeceğini, hatta asıl borç ortadan kalksa bile faiz ve fer'îleri yönünden takibin süreceğini, salt bu nedenle icra dosyasının kapanmasından söz edilemeyeceğini değerlendirdi.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde; davacı alacaklı tarafından başlatılan icra takibinde kısmi ödemelerin TBK'nın 84. maddesi uygulanarak borçludan tahsilinin talep edildiği, icra takibinden sonra yapılan ödemelerin öncelikle asıl alacağın fer'îleri ve icra giderlerinden düşülmesi gerektiği, mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda davalı borçlu tarafından yapılan ödemelerin öncelikle alacağın fer'îleri ve icra giderlerine mahsup edilerek bakiye asıl alacağın bulunduğu, itirazın iptaline karar verilen kısmın asıl alacak niteliğinde bulunduğu, direnme kararının yerinde olduğu görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş HGK çoğunluğunca benimsenmedi.

HGK disiplin para cezasına dair değerlendirmesinde, davacı alacaklının, itiraz üzerine duran takibin devamını sağlamak için itirazın iptalini talep etmesinde hukukî yararı bulunduğundan davacı aleyhine disiplin para cezasına hükmedilmesini yerinde görmedi. İcra inkar tazminatına dair değerlendirmesinde ise somut olayda davalı borçlu tarafından asıl alacağın dava tarihinden önce ödendiği, davacı alacaklının asıl alacak yönünden itirazın iptali davası açmasında hukukî yararı bulunmadığı, alacağın fer'îleri ve icra giderleri dışında bakiye alacak miktarı da olmadığından somut olayda davacı alacaklı lehine icra inkâr tazminatına esas alınabilecek matrah da bulunmadığı gerekçesi ile davacı lehine icra inkâr tazminatına hükmedilmesini isabetli bulmadı. ^[24]

Öne Çıkan Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı

İfa Zamanı Gelmemiş Alacak İçin Açılmış Davanın Usulden Reddedilmesi Gerektiğine İlişkin Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu ("İBK") ifa zamanı gelmemiş bir alacağın talep edilebilmesine ilişkin Yargıtay daireleri arasında görüş farklılığının mevcut olması üzerine, ifa zamanı gelmemiş alacaklara ilişkin yapılan yargılamalarda davanın usulden mi yoksa esastan mı reddedilmesi gerektiği konusunda bir değerlendirmede bulundu. İBK, davanın esasına ilişkin karar verilebilmesi için hukuken korunmaya değer bir menfaatin bulunması gerektiğini, dava şartı niteliğini haiz olan hukuki yararın eksikliği halinde ise davanın esasına girilemeyeceğini değerlendirdi. İBK, ifa zamanı gelmemiş bir alacak için açılmış davanın, esastan değil hukuki yarar yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilmesi gerektiği yönünde içtihatların birleştirilmesine karar verdi.^[25]

Kaynakça

1. 08.03.2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
2. 28.05.2022 tarihli ve 31849 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
3. 22.01.2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
4. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/58, K. 2022/40, T. 25.01.2022.
5. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/118, K. 2022/47, T. 25.01.2022.
6. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2021/778, K. 2022/65, T. 27.01.2022.
7. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2021/938, K. 2022/401, T. 29.03.2022.
8. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2022/80, K. 2022/107, T. 10.02.2022.
9. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2020/649, K. 2022/197, T. 24.02.2022.
10. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2020/703, K. 2022/170, T. 22.02.2022.
11. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2022/126, K. 2022/160, T. 17.02.2022.
12. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/258, K. 2022/138, T. 15.02.2022.
13. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/753, K. 2022/640, T. 17.05.2022.
14. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2021/30, K. 2022/663, T. 17.05.2022.
15. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/149, K. 2022/894, T. 14.06.2022.
16. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/566, K. 2022/599, T. 26.04.2022.
17. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/702, K. 2022/958, T. 21.06.2022.
18. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2021/111, K. 2022/959, T. 21.06.2022.
19. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2019/775, K. 2022/962, T. 21.06.2022.
20. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2022/64, K. 2022/963, T.21.06.2022.
21. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2021/481, K. 2022/986, T.22.06.2022.
22. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2020/444, K. 2022/990, T.22.06.2022.
23. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2020/317, K. 2022/1040, T.28.06.2022.
24. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2020/445, K. 2022/1077, T.29.06.2022.
25. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, E. 2019/5, K. 2022/1, T. 24.01.2022.

İlgili Kişiler

Piraye Erdem
Kurucu ve Yönetici Ortak

piraye@erdem-erdem.av.tr

Süleyman Sevinç
Ortak ve Davalı İşler Lideri

suleymansevinc@erdem-erdem.av.tr

Alper Uzun
Ortak ve Arabulucu

alperuzun@erdem-erdem.av.tr

Tilbe Birengel
Kıdemli Avukat

tilbebirengel@erdem-erdem.av.tr

Mehveş Erdem Kamiloğlu
Kıdemli Avukat

mehveserdem@erdem-erdem.av.tr

Duygu Öner Ayçiçek
Kıdemli Avukat

duyguoner@erdem-erdem.av.tr

ISTANBUL

Ferko Signature, Büyükdere Caddesi, No.175,
Kat. 3, 34394 Esentepe - Şişli, İstanbul

+90 212 291 73 83
+90 212 291 73 82

istanbul@erdem-erdem.av.tr

İZMİR

1476 Sokak, No. 2, D. 27, Aksoy Plaza,
Alsancak, İzmir

+90 232 464 66 76
+90 232 466 01 21

izmir@erdem-erdem.com

www.erdem-erdem.av.tr